

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!Karkêren hemû
welatan yekbin!Marksizm-Leninizim
temelinde parti birliği
için iler!Yıl:10, Sayı:230
11 Nisan 1983

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Yoldaşlar,

Bu sayımızla birlikte, *Parti Tarihinden Sayfalar* başlığı altında tarihsel belgeler yayınlamaya başlıyoruz. Partimizde kongre savaşımının yaygınlaştığı şu sıralarda, bu belgeler, tüm partililerin düşünme ve kongrenin hazırlık sürecine yardımcı olacaktır.

Tarihsel belgeleri her zaman çek-al olarak çıkarmayacağız. Aşağıdakiler, ilk ve çok önemli belgeler olduğundan, yayına çek-al olarak başladık. Bu önemli belgeler şunlardır:

TKP Üyelerine Komintern'in Açık Mektubu. Komintern, 1930 tarihli bu mektupta, büyük olasılıkla Türkiye'den verilen yanlış bilgiler temelinde, TKP'yi likide eden Vedat Nedim Tör'lere karşı muhalefet örgütleyen ve Nazım Hikmet'i de içeren guruba "bozguncu", "Troçkist" ve "ajan" diyor. Bu gurubun partiden atılması direktifi veriyor.

Orak-Çekiç'in 20.12.1935 tarihli 1. sayısından "*Provokatörlere Karşı Kitle Savaşı Yürütelim*" başlıklı 7.1.1936 tarihli 2. sayısından *Kalleş ve Dönek Nazım Hikmet* başlıklı bir yazı. Burada Nazım Hikmet her türlü suçlamaya uğruyor.

Orak-Çekiç'in 20.12.1935 tarihli 1. sayısından *Marksizm "müdafii" Kerim Sadi* başlıklı yazı. Bu yazıda Hikmet Kıvılcımlı için "inkılapçılığın iliklerine kadar işlediği bir adam" vb. övücü tanımlamalar kullanılıyor.

Bilindiği gibi *Orak Çekiç* gazetesinde İ. Bilen'in aktif görevi vardı. Bu eski belgelerde yazanları o yakından biliyordu. Yine de, son 10 yılda çıkan *Savaş Yolu*, *Çetin Savaş*, *Günümüzde TKP* ve *Temel* yayınların bastığı *Nazım* kitabında, gerçek, eski belgelerde yazılanların tam tersi gibi gösteriliyor. Büyük bir çelişki var. Bu çek-al'da bu belgesel olarak kanıtlanmaktadır.

Parti Tarihinden Sayfalar bölümünü yayınlamaya başlarken, bir de bu bölüme genel yaklaşımın ne olması gerektiğine değinmek gerekir. Bu bölümde, tarihten iyi, kötü çeşitli belgeler yayınlayacağız. Tarihin asıl gizli kesimi, "kötü" yönleri olduğu için, büyük olasılıkla, belgelerin önemli bir bölümü bu yönleri açığa çıkarıcı nitelikte olacak-

tır. Sonra, bu belgeler, yaşayan ya da yaşamayan birçok bilinen kişinin adıyla bağlı olacaktır. Nazım Hikmet, Hikmet Kıvılcımlı, İ.Bilen gibi. Bir de, bu belgeler dünya komünist hareketinin partimizin tarihinde somutlanan birçok eksik ve yanlışını da yansıtacaktır. İşte bu noktalarda genel yaklaşım önem kazanmaktadır.

Partimizin tarihinde eksik, yanlış, çirkin yönlerin olması çok doğaldır.

Seni düşünüyorum

Türkiye Komünist Partisi,
TKP'em benim,
seni düşünüyorum,
Sen dünümüz, bugünümüz, yarınımızsın,
en büyük ustalığımız,
en ince hünerimizsin,
sen aklımız, yüreğimiz ve yumruğumuzsun.
Dünyada bir anlılır şanlı soyun var:
sen küçük kardeşisin VKP(B)nin.
Sen bana bugün
mübarek alındaki yara yerinle
ve işçi bileklerinde zincir izleriyle
göründün
yürüyorsun dimdik, pırlıl pırlıl.
Ömrümde yalnız seninle
ve senin safında olmakla
övüldüm.

(Moskova, 9.10.1951)

Bunlar, nesnel ve öznel açıdan, o günkü gelişmişlik düzeyinin yansımasıdır. Bu çerçevede kişilerin olumlu-olumsuz rolünü de içermektedir. Aynı çerçevede uluslararası işçi hareketi için de geçerlidir. Partimizin tarihi zaten ondan kopuk değil, onunla içiçedir, onun parçasıdır.

Dünün eksiklerini, yanlışlarını, çirkinliklerini yadsımak gelişmenin doğal bir parçasıdır. Bunun için dünü bilimsel bir elekten geçirmek, yanlışları durdurmak, doğruları sürdürmek, geliştirmek gereklidir. Çoğu zaman bu başlıbaşına sorun olmadan, yaşam içinde gerçekleşir. Ama bugün bizim önümüze sorun olarak çıkıyor ve uğrunda kavga vermeyi gerektiriyor.

Kavgamızın odağı tarihte şöyle ya da böyle rolü olmuş kişiler ve olaylar değildir. Kavgamız, dünya işçi hareketini

ve partimizi düne hapsedmek anlamına gelen, gelişmenin önünde duran ideolojik siyasal görüşlerdir. Bu görüşler, dünün eksikliğini yanlışını bugün yaşatmak, yarına uzatmak için ayak diretmiyorlar.

Gelişmenin önünde duran bu tutucu ideolojik siyasal görüşlerin bugün partimiz içinde baş sözcüsü, eski likidasyon zincirinin bugünkü halkasının baş sorumlusu, TKP'nin gayrimeşru, cansız "resmi" yönetimidir. Bu yönetim, tüm sorumluluğu, tarihin yaşayan bağlantısı İ. Bilen'e yıkmak için çabalıyor. Ancak bu çaba, cansız "resmi" yönetimin kendisinin, dünün yanlışlarının bugünkü uzantısı olduğunun başlıbaşına kanıtıdır. Bu yönetimin cansızlığı da buradan kaynaklanıyor.

Nazım'ın deyişiyle, TKP bizim dünümüz, bugünümüz, yarınımızdır. Dünün eksiklerini, yanlışlarını aşıp, daha büyük bir güçle yarına koşacağız. Biz bu gözle dünümüzü eleştirirken, dışarıdan gazel okuyacaklara da bir çift sözümüz var:

Biz dünün yanlışlarını geride bırakacağız, "dışarıdakiler" in ise yarını bile bizim dünümüzün ötesine geçemeyecektir. Komünist hareketin yanlışları başka sınıfların onun üzerindeki etkilerinden kaynaklanır. Bizim geçici yanlışlarımız, başka sınıflara dayanan siyasal hareketlerin kalıcı belirleyici sınıfsal özellikleridir. Bugün Türkiye'de hiçbir örgüt, hiçbir hareket, TKP'den daha "temiz" bir geçmişe, hatta bugüne, sahip olduğunu iddia edemez. Yarını da birlikte göreceğiz.

Bugün TKP'de yürüyen kavga, partinin gelişme sancılarını yansıtır. Güçlenen işçi sınıfı, yükselen sınıf savaşımının yanısıra, tüm eleştirdiğimiz yönleriyle o tarihsel birikimin bu gelişmede çok önemli rolü vardır. Partimizin yaşayan bugünü ve devrimci geleceği *İşçinin Sesi*, pırlıl pırlıl komünist çizgisiyle ancak TKP'de doğup büyüyebilirdi. Öyle de oldu. TKP'nin dününü eleştiren, onun kendi yarınıdır. Gelişmenin kavgası yürüyor. Tüm engellere karşın, partimiz geliyor, güçleniyor, ileriye yürüyor. Dünüyle, bugünüyle, TKP'nin safında olmakla övünüyoruz!

İşçinin Sesi

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Türkiye Komünist Fırkası azalarına Komintern'in açık mektubu

Komünist Enternasyonalî'nin İcra Komitesi, faaliyet programı ve Türkiye'nin vaziyeti hakkında Türkiye Komünist Fırkası Merkez Komitesi'nin ihzar ve teklif ettiği tezleri tamamen tasvip eder. Komünist Enternasyonalî'nin İcra Komitesi, bu tezlerin, Türkiye proletaryasının bir kitle fırkası haline gelmesi için Türkiye Komünist Fırkası'nın, takip etmesi lazım gelen doğru yolu ve onun başlıca vazifelerini gayet sarîh bir şekilde işaret ettiğini takdir etmektedir. Bu iki vesika bütün namuslu ve sebatkar komünistlerin üzerlerinde ittifak etmeleri lazım gelen siyasi ve fikri bir umde haline gelmelidir.

Komünist Enternasyonalî İcra Komitesi, hizipçilik temayüllerine karşı cesurane ve şiddetle mücadele edilmedikçe, geniş işçi kitlelerine götüren yol bulunmadıkça, teşkilatsız proleter kitlelerinin safları takviye edilmedikçe, fırkaya terettüp eden vazifelerin halledilmeyece-

ği keyfiyeti üzerine, Muvakkat Merkez Komitesi'nin nazarı dikkatini celbeder.

Fırka, ağır gizlilik şeraitinin müsaade ettiği nisbette, safları dahilinde demokrasi prensiplerini tatbik etmek mecburiyetindedir. Muvakkat Merkez Komitesi ve bütün idareci cihazlar, fırka dahilinde kendi kendine tenkit imkanlarını yaratmalıdır, ancak şuurlu işçilerin fırkaya alınması ve bunlardan en iyilerinin fırkanın idareci cihazlarına ithali, fırka dahilinde kendi kendini tenkit ve demokrasi prensiplerinin tatbididir ki fırka faaliyetinin muvaffakiyyetini temin eder, geniş amele ve köylü kitlelerinin harekete sevk edilmesini mümkün kılar, fırkayı Kemalîstlerin yeni yıkıcı beyaz terör darbelerinden korur ve fırka dahiline küçük burjuva unsurların girmesine mani olur.

Diğer taraftan Komünist Enternasyonalî'nin İcra Komitesi "Muhalefet" namı altında Türkiye Komünist Fırkası'nın Merkez Komitesi aleyhine saldıran gurubun bir komünist gurubu olmadığına bütün Türkiye Komünist Fırkası azalarının ve bütün işçilerin nazarı dikkatlerini celbeder, bu "muhalefet" fırkanın sabık küçük burjuva anasırından, daha 1927 senesinde fırkadan tardedilen bozgunculardan, Troçkistlerden ve açıktan açığa polis olan bazı hafiyelerden mürekkeptir. Bu "muhalefet" amele sınıfının saflarına sokulmuş

Kemalizmin adamlarıdır. Bu gurubun komünizmle herhangi bir alakası bile mevcut değildir. O, değil amele sınıfının fakat burjuvazinin ve derebeyliğin menfaatlerine hizmet etmektedir. Komünist Enternasyonalî'nin İcra Komitesi, şu veya bu sebep dolayısıyla bu gurubun tesiri altında kalmış olan bütün Komünist Fırkası azalarını ve bütün işçileri, bu dönemler gurubu ile olan her türlü alakalarını kesmeye ve saflarını, Komünist Enternasyonalî'nin itimadına mazhar olan Türkiye Komünist Fırkası ve onun Merkez Komitesi etrafında sıklaştırmaya davet eder.

Türkiye Komünist Fırkası'nın, halli büyük bir ehemmiyeti haiz olan birçok vazifeleri vardır. O, bu vazifelerini tahakkuk ettirmek için proletarya saflarını sıklaştırmak, iktisadi mücadeleyi teşkilat altına almak ve idare etmek, proletaryanın sınıfı teşkilatını, bilhassa sendikaları vücuda getirmek, köylülerle rabita tesis etmek, köylülüğün mücadelesini sevki idare etmek mecburiyetindedir.

Komünist Enternasyonalî'nin İcra Komitesi, Türk yoldaşların bu vazifelerini yapacaklarından ve kendi Merkez Komitelerinin rehberliği altında ciddi muvaffakiyetler kazanacaklarından asla şüphe etmez.

*Komünist Enternasyonalî
İcra Komitesi*

Provokatörlere karşı kitle savaşı yükseltelim

Kemalist burjuvazi ve onun Halk Partisi hükümeti, Türkiye proletaryasına ve geniş emekçi halk kitlelerine, hele Komünist Partisi'ne karşı ağır bir ezgi siyasası güdüyor. Bir yandan o, komünistleri, inkılapçı ameleleri zindanlarda, sürgünlerde çürütüyor, poliste işken- cenin çeşidini yapıyor. Bir yandan da, polisi, polis ajanlarını amelenin içine, Komünist Partisi'ne salıyor, salmaya uğraşiyor.

Bugün işçilerin toplu bulunduğu her yerde, fabrikalarda, depolarda, atölyelerde polis adamları vardır. Bu uşak ruhlu soysuzlar ve patronların çanak yalayıcıları ameleleri polise, patrona fitnelerler. İşçilerin can ve rızık düşmanı bu yılanlar amelelerin arasında sinsi sinsi dolaşırlar, patronların, hükümetin aleyhine ne duyarlarsa hemen polise yetiştirirler. Bunlar geveze ağızları çok araştırlar. Bu hainlerle konuşmayın, onlara herşeyi boykot edin, çocuklarınızı bile onlara düşman edin. Yalnız atölyelerde, fabrikalarda değil, onlara amele mahalle ve semtlerinde yaşamak hakkı vermeyin. Bunların maskelerini düşürün, onları halkın içinde rezil edin.

Orak Çekiç'in 20 Aralık 1935 tarihli ilk sayısının 4. sayfasında yukarıdaki başlığın altında "Kara Liste" ve "Partiden Kovulanlar" adıyla iki liste yayımlanmıştı. Aralarında açık ajan ve provokatörlerin yanı sıra İ. Bilen'in daha sonra Çetin Savaş'ta Leninci ilkeleri savunduklarını söylediği Nazım Hikmet, Hamdi Şamilof ve Faik Usta'nın da bulunduğu toplam 109 kişinin partiden atıldıkları duyuruluyordu. Her kişinin gerçek adı, lakabı ve tipi de anlatılmıştı.

Listelerin yanında ise "*Provokatörlere Karşı Kitle Savaşı Yürütelim*" başlıklı yazıya yer verilmişti.

Onlar yılışkan ve yapışkandırlar, eğer fabrikada, mahallenizde kalmakta ayak direrlerse mükemmel emekçi dayağı çekin bu gibilere. Onları herkese amele düşmanı diye tanıtın...

(...)

Türkiye Komünist Partisi bu uğurda keskin bir savaş açtı. İlk iş olarak bir "kara liste" çıkardı. Bu listede şimdiye kadar meydana çıkarılmış provokatörlerin isimleri, simaları yazılıdır. Arka-

daşlar, bu kara liste kapanmış değil, buna her zaman yeni yeni köpek isimleri katılacak. Bu isimleri kafanıza yerleştirin. Bu listedeki hainlerin bazıları partiye polis ajanı olarak girmiş, bazıları partiye girdikten sonra satılmış, bazıları da yakalandığı zaman arkadaşlarını ele vermiş, bildiklerini söylemiş. Bu korkakları ötekilerden ayırmaya sebep yok, sonunda onlar da hain çıkmamışlar mı?

Kara listenin ikinci kısmında Komparti'den kovulanların adı geçer. Komparti gizli olduğu için üyelerini tanımak imkansızdır. Sonra her yakalanan, hapis yatan komünist değil. Siyasal alanda, teşkilat düzenine, partiye zarar getirenler, parti disiplinini çiğneyenler, gizlilik kaidelerini bozan, gevezeler, partide ayrılık çıkaranlar, komünist ahlakını ayak altına alanlar partiden kovulur. Şimdiye kadar böylelikle partimizden yüzlerce adam kovulmuş.

Bu gibilere kapılmayın. Bunlar parti ve partilileri ötede beride kötülerler. İşte bunun için, bunları parti açığa vuruyor. Bunlara karşı savaşta Komparti'yle yürü amele arkadaş!

(Orak Çekiç, sayı:1, s.4)

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Orak Çekiç'te basılan kara listede Nazım Hikmet adını partiden kovulanlar arasında gördüm. "Kara listede"deki soysuzlardan biri de bu heriftir.

Orak Çekiç'i elime aldığım zaman içimi bir sevinç dalgası bastı. Nasıl sevinmem!

Kara listede adları geçen Nazım Hikmet ve kumpanyası, Türkiye Komünist Partisi'ni işçi sınıfı ve emekçi halk kitlelerinin gözünden düşürmek kastıyla şöyle yaldızlı bir palavra dillerine dolamışlardı: "10.000'le basan parti gazetesi isteriz..." Kompartinin (Komünist Partisi'nin — İ.S.) içinde ikilik çıkarıp, bozgunculuk yaratmaların en çok gevededikleri bir sözdü bu. Nazım ve kumpanyası bir yandan bu gevezeliği yaparken öte yandan partinin gizli matbaasını dağıttılar. Parti matbaasının makine, harf vesairesini çalmakla polise yaranan Nazım ve kumpanyası partinin en keskin silahını elinden aldık sandılar. Türkiye amele sınıfının inkılapçı kuvvetine, yaratıcılık kudretine inanan "Troçkist polis opozisyonu" artık partiyi küle oturttuk dediler. Fakat hayat ve savaş ne gösterdi!

Nazım Bursa mahkemesinde "benim komünistlikle ne ilişğim var... parti beni kovmuş... suçum yok..." dedi. Evet, o komünist değildir. Bursa hapisanesinde bir komüniste gardiyanlar dayak atıyor. Komünist adıyla mahpus yatanlardan bazıları bu alçakça haksızlığı protesto için, açlık grevini ileri sürüyorlar. Nazım Hikmet "ben amele için ölemem" diyor ve grev teşebbüsünü bozuyor. Komünist olmadığını ve amele için ölemeyeceğini söyleyen bu adam bir tek komünist neşriyatı yapmadı ama, on binlik burjuva gazetelerine sattı kendini. "İpekçi kardeşler" in uşağı olan bu herif artık hiç sıkılmadan, evet burjuva gazetelerine yazıyorum, geçineceğim diyor. "Kötü yazıyorum, iki liraya bu kadar yazılır" söylüyor. Yani yazı patronları ona daha fazla verirlere Türkiye amelesinin kötülüğüne daha iyi yazacakmış. Yazar kalles, dönektir.

Nazım Hikmet ve kumpanyasının partide koparıkları ayrılığa "Troçkist polis opozisyonu" deniyor. Neden? Çünkü onlar: Leninizmi karikatürize ettiler. Marksizm ve Leninizm namı

Kalles ve dönek Nazım Hikmet

altında Troçkist kaçakçılığı yaptılar, Troçkistlerle bağ kurdular, partinin içinde polise ajanlık yaptılar. Şimdi ne yapıyorlar? Kompartinin savaşı karşı-

otuzaltımda yarım yılda geçtim
dört metre kare betonu
elli dokuzumda on sekiz saatte uçtum
Prag'dan Havana'ya
Lenin'i görmedim nöbet tuttum
tabutunun başında 924'de
961'de ziyaret ettiğim anıt kabri
kitaplarıdır
partimden koparmağa yeltendiler beni
sökmedi
yıkılan putların altında da ezilmedim
(*Otobiyoğrafi*, Berlin, 11.9.1961)

"1930'da Nazım'ı Parti'den atmağa yeltelenenler oldu. Kendi deyimiyle 'sökmedi'."

"Partili sanatçıdır Nazım Hikmet.

"Partili Komünist Partisi'nin bir üyesi, bir yöneticisi olarak yaşadığı ömrü boyunca. En iyi şiirlerini, yapıtlarını partili bir sanatçı olarak verdi. Sosyalist gerçekçi sanatçının ölmez bir örneğiydi." (Nazım, Temel yayımlar, s.9, 11)

"Burjuvazi, işçi sınıfının, Komünist Partisi'nin düşmanları, Nazım'ı halk yığınlarından, işçi sınıfından, devrimci hareketten koparmak için her aracı, en aşağılık provokasyon oyunlarından en sert ve kaba baskı biçimlerine, yöntemlerine kadar herşeyi kullandı. Komünist Partisi'nin düşmanları, hâlâ bugün de, Nazım'ı yığınlardan, ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm için olan savaştan koparmak için herşeyi yapıyor." (Günümüzde TKP, s.90)

"Komintern'in Kontrol Komisyonu, Salih Hacıoğlu'nu temize çıkarmış, Şefik Hüsnü'yü 'küçük burjuva entrikacı' olarak nitelmiştir.

"Komünist Partisi'ne: Vedat Nedim Tör'leri, Mihri Belli'leri, Hasan Ali Ediz'leri, Hikmet Kıvılcımlı'ları getiren odur. Hepsi provokatör. Hepsi dönek. Bir Viyana "kongresi"nden söz ediyor provokatörler. Bir kez, 1926'da, Viyana'da partinin konferansı toplandı. Bu konferansta: Nazım Hikmet, Baytar Mehmet, Hamdi Şamil, Faik usta ve Şefik Hüsnü'yle yamağı Vedat Nedim Tör vardı. Konferans çatışmalı oldu. İki birbirine aykırı görüş, akım karşı karşıya geldi. Nazımlar Leninci ilkeleri savunular." (Çetin Savaş, s.25-26)

sında dökülüp giden bu "opozisyon"un artıkları pis pis dedikodular yapıp partiye ve partililere leke atıyorlar.

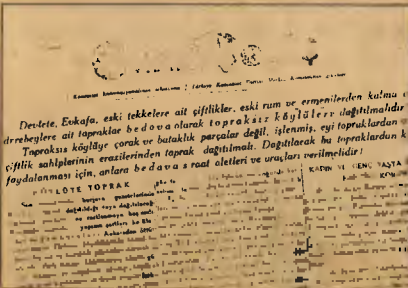
Opozisyon döküntülerinin partiyeye karşı yaptıkları kötü propagandalardan biri şudur: "partiye girmek kodese girmektir". Bu doğrudan doğruya polisin terör sesidir; amele ve inkılapçı kitleleri Komünist partiden inkılâp etmek içindir. Polis asıl kendi ajanlarını maskeleyerek maksadıyla bazı komünistlere provokatör lekeleri atıyor. Öteden beri hep polisin ağzına bakan opozisyon döküntüleri kendi provokatörlüklerini gizlemek için polisin bu manevrasına borazanlık yapıyorlar. Başta Nazım Hikmet olduğu halde hepsi bunu yapıyor. Hatta Nazım Hikmet o kadar soysuzlaştı ki, "Parti arkasını Komintern'in kasalarına vermiş, elbet bizi ezer, hezeyanıyla uluorta zırlanıyor. Poliste aynı şeyi söylüyor. Böyle alçak bir provokasyonu ancak polisin ajanları yapar. Komparti "polis opozisyonunu" ezdi. Çünkü o, Komintern'in Stalinci sevk ve idaresiyle yürüyor. Bu hakikati itiraf etmek Nazım'ın işine gelmez. Nazım Hikmet yalnız bu gibi ipe sapa gelmeyen yalanlar uydurmakla kalmıyor, işi azıttı, tam polis hafiyeleri gibi komünist arıyor ve arattıyor. Adamlarına şöyle bir iş veriyor: "Sorun, araştırın... falan... nerededir" Maksat şu: Gizli çalışanları açıklamak. Bakın bu soysuza nerelere kadar düştü.

Nazım Hikmet ve kumpanyası hâlâ daha kendilerine komünist şüşünü veriyorlar. Komünizm uğrunda hapis yatıklarını söylüyorlar. Bu yılışkan suratlı heriflere inanmayın. Artık polisin işine yaramadığı için burjuvazi onları içeri tıkadı. Bu korkaklar ikiyüzlülüğünden çekinmiyorlar, hâlâ daha polisin kuyruğunda dolaşıyorlar. Nazım Hikmet Kompartiye düşman, Marksizme ve Leninizme hasımdır. Ona inanmayın. O, komünist rozetini para kazanmak için taşıyor, lahana yaprağına dönen kitaplarını pahalı pahalı satmak ve kendisini reklam etmek için kullanıyor. O bu uğurda hiçbir şeyden çekinmiyor. Mesele Peyami Safa gibi reaksiyoner bir burjuva yazıcısıyla, sırf parsa toplamak için bir yalancı dövüşe çıktı, komünizme, Marksizme ve komünistlere küftüretirerek burjuva çevrelerinde kendini reklam ettirdi.

Ameleler, emekçi köylüler, inkılapçı münaveverler, amele ve köylü inkılabını düşünen mektepliler: Nazım Hikmet satılmıştır. Parolamız şu olsun: Nazım Hikmet geliyor pataklayın, kovun, içinize sokmayın, ona herşeyi protesto edin! O, kalles ve dönektir.

Z.V.

(Orak Çekiç, sayı:2, s.4)

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Birkaç yıldır bir Marksizm müdafii türedi: Kerim Sadi. Sağa sola çatıyor. Tipik bir küçük burjuva kafası olan bu adam, kendisini pek bilgî satıyor. Marksizmi kendisinden başkasının anlamadığını iddia ediyor. Büyük işlerle uğraştığını ve bunun için, küçük işlere bir dakikasını bile veremeyecek kadar meşgul olduğunu söyleyen bu adamın foyasını meydana vurmak lazım geldi.

Eline Almanca ve Fransızca lügat almış, önüne Marksizme ait bir iki kitap koymuş habire "hata" çıkararak bu adamın şimdiye kadar kendisinden çıkma hiçbir telif eseri görülmedi. Yazdığı şeylerde fikirler karmakarışık ve çok defa da yanlış. Çünkü, bu büyük tenkitçinin kafasındaki Marksist bilgi tıpkı saçları gibi, dağınık ve karışık.

Tercüme yanlışlıklarını çıkarıyor. Tercüme yanlışlarını, burjuva yazıcılar tarafından bile ve Marksizmi tahrif için yapıldıkları takdirde göstermek, hiç kuşku götürmez ki iyi birşey. Düzeltmek de tabii daha iyi ve faydalı. Şimdiye kadar Kerim Sadi burjuva yazıcılarına ve reneгатlarına karşı yaptığı tenkitlerini küçük "broşürler" hâlinde bastırıp satıyordu. Ne olurdu hep böyle kalsaydı! Halbuki o, şimdi işi büsbütün azıttı. Bu son aylarda halî gösteriyor ki, Kerim Sadi, Marksizmi ve onun müdafaasını kendisine bir geçim vasıtası olarak kullanıyor. Hem de o, münevver muhit içinde henüz kafi derecede yayılmamış ve bakir bir konu olmasından faydalanarak, Marksizmi spekülâtif maksatlarına alet ediyor. Kendisine bu yolla şöhret ve kazanç arıyor, kendisinde tümen tümen bulunan küçük burjuva kaprislerine alet ediyor Marksizmi.

Kerim Sadi'nin asıl maksadı, Marksizmi benimseyerek müdafaaya değildir. Eğer Kerim Sadi; Marksizmi kötülemek için, olduğundan başka türlü gösterenlere hücumla kalsaydı yukarıda söylediğim hakiki maksadını uzun zaman saklamakta belki de muvaffak olurdu. Fakat o, kendisine hiç de layık olmayan komünist süsünü vermekle, kendisini ötekine berikine partili tanıtmakla, samimi inkılapçıları ve Marksistleri burjuva gazetelerinde kötülemekle, partiyi kötüleyenlerle elele verip partiye karşı dedikodu yapmakla Marksizmle olan bağının ne çeşit olduğunu meydana dökmüş oldu. Bu halleriyle o, mahiyetini sırtıverdi.

Kerim Sadi Marksizmin müdafaası namına Hikmet Kıvılcım'ı *Yeni Adam* mecmuasında tenkit etti. Onu, komünizm düşmanı Peyami ile bir sıraya koydu...

Tenkit edilen Hikmet Kıvılcım, inkılapçılığın iliklerine kadar işlediği bir adamdır. Marksizm ve inkılap uğrunda

Marksizm "müdafii" Kerim Sadi

"H. Kıvılcımlı gibi dönemler, likidatörler bunlardır. Kıvılcımlı komünist morali çamura buladığı, gurupçuluk yaptığı, böylece partiye büyük zararlar verdiği, polisin amansızca saldırılarına yaradığı, özellikle TKP'nin İzmir ve İstanbul örgütlerini parçaladığı için, partiden bundan 30 yıl önce kovulmuştur." (*Günümüzde TKP*, s.65)

"Hikmet Kıvılcımlı'ya gelince. Komünist Partisi içinde ayrıcalık, bozgunculuktan başka birşey yapmamıştır. 1929'daki büyük tutuklama onun yüzünden olmuştur. Merkez Komitesi'nden gizli guruplar kurmuş, lümpenlerden, dejeneratörlerden, provokatörlerden "örgütler" kurmuştur. Pekçok komünistlerin canını yakmıştır. Ve sonra, İzmir'de, açık yapılan duruşmada, TKP'yi savunmak şöyle dursun, Marksizmden uzak, boşboğazın biri olduğunu ortaya koymuştur. Bu adam manyaktı. Kalpazandı. Zıppın biriydi. Komünist morali yoktu. Bu yüzden TKP'den kovulmuştu." (*Çetin Savaş*, s.28)

"Kıvılcımlı manyaktı. Geçimsizin biri, bölücü, parçalayıcıydı. Örneğin: 1928-1929 yıllarında, Merkez Komitesi'nden gizli guruplar kurdu. Bunlarla toplantılar yaptı. "KIVILCIM" adlı, çok ilkel, "gazete" diye bir yaprak çıkardı. Polis ajanları doldu kurduğu gurupçukların içine. Onun bu bölücü gurupçuluğu polise yaradı. Geniş tutuklamalar oldu. İşkenceler, yargılamalar, sürgünler, ağır hapis cezaları birbirini izledi. Parti çetin bir dönem yaşadı." (*Savaş Yolu*, s.14)

yaptığı çarpışmalarıyla kendisini tanıtmış, bütün bu savaş esnasında 7-8 yıl hapislerde yatmış, yıllarca uzayan bu sürünmelerinden her zaman daha kuvvetli ve imanlı bir inkılapçı olarak çıkmış. Herhangi bir inkılapçı, hayatını proletaryanın kurtuluşuna hasretmiş ve canını inkılap uğruna vermeye her zaman hazır olanları hiçbir zaman, burjuva gazetelerinde tenkit edip kötülemez. Çünkü, samimi bir inkılapçı, böyle kötü niyetli tenkitlerin burjuva gazetelerinde niçin basıldığını, inkılap mücahitlerini kötülemek, onlar arasında ikilikler çıkarmak için pusu kuran ve fırsat bekleyen polisin de bunları nasıl ve ne maksatla kullandığını bilir. Herhangi bir inkılapçı bilir ki bu gibi şeyler Türkiye inkılap hareketine karşı çevrilmiş bir darbedir, bir provokasyondur.

Kerim Sadi bunu düşünmez. Çünkü

onda samimi inkılapçı ruhu, hakiki komünist terbiyesi, disiplini ve sevki tabiisi yoktur.

İşte kısaca, Kerim Sadi'nin Marksizmi kendisine sırf şöhret ve kazanç temin etmek için bir spekülasyon vasıtası yaptığına dair hükümünün dayandığı temeller. Gelelim asıl tenkidin kendisine:

Kerim Sadi büyük bilgî yumuşaklığıyla Hikmet'e isnat ettiği cehaletin, kendisinde okkalarla olduğunu söylemeye hacet yok. Ondaki yalnız ağız kalabalığı, cümlecilik ve şantajdır. Hikmet'in tercümelerinde, dediği gibi bazı hatalar var. Fakat, hatalar da mana ve anlayış bakımından ziyade cümle kuruluşu ve gramer bakımındandır. Mesela: Hikmet tercümesinde prose "gidiş" demiş... Ben eminim ki Hikmet prosesin ne olduğunu Kerim Sadi'den daha iyi bilir. O, Kerim Sadi gibi proses mukabili vetire, seyir gibi yabancı kelimeleri kullanmamak gayretiyle bir kelime aramış ve kendine göre gidişi bulmuş. Bu doğru olmayabilir.

Cümle ve mana yanlışlarına gelelim: Kerim Sadi Hikmet'in tercüme ederken yanlışla düştüğü bir cümlenin asıl doğrusunu II Almanca aslından tercüme ediyor. Bakın ne tercüme: "*Mübedele edilen muhtelif mahsullerin kıymetçe müsavi olduklarını tesis etmekle onlar (yani insanlar) şunu tasdik etmiş olur ki muhtelif işler insan işi olmak itibariyle yekdeğerine müsavidir. Bunu bilmeyerek yaparlar.*" (*Yeni Adam*, sayı 96, sahife 4)

Biz de bu cümleyi bildiğimiz dildeki mukabili ile karşılaştırdık. Bu tercüme aslı ile karşılaştırılınca iki şey göze çarpıyor: Evvela Kerim Sadi Almanca bildiğini pek küstahça fazla zannediyor. Halbuki Almanca bilmiyor, Almanca'dan Türkçe'ye iyi lügatlar da olmadığı için, sık sık lügatları karıştırmasına rağmen okuduğunu anlamıyor. İkincisi Almanca noksanlığı yüzünden yanlış anlayışının, Marksizmle kabili telif olmadığını kavrayamayacak kadar Marksizmin cahilidir. Birinci iddiamızın ispatı: Metnin aslında "tesis etmek... tasdik etmek", gibi kelimeler hiç yok. Cümlenin içinde "mübedele edilen" kelimesi nerede? Orada yalnız *mübedelede* kelimesi var. Aslında "muhtelif mahsuller" değil, muhtelif cins mahsuller var. Marks "kıymetçe müsavi olduklarını" dememiş çok şükür. *Kıymet olarak müsavi tutmakla* demiş ve ila..

(...)

Şantajcı Kerim Sadi'ye son sözüm şudur: Nazım Hikmet'le parti ve hakiki inkılapçılar aleyhine ittifaktan vaz geçsin hakiki Marksistlere dil uzatmasın kendisini ötede beride Marksist, hele partili komünist satmasın!

(*Drak Çekiç*, sayı:1, s.3) B.R.